

АЙЗЪК АЗИМОВ СТРАННИК В РАЯ

Превод от английски: Пенка Дамянова, 2001

chitanka.info

1.

Двамата бяха братя. Не в смисъла на човешки същества или защото бяха отраснали в един и същ пансион. Ни най-малко. Те бяха братя в съвременния биологичен смисъл. По-точно казано — бяха роднини, ако трябва да се използва архаичния термин. От времето преди Катастрофата, когато родовият феномен — семейството — е имал някаква валидност.

Беше много смущаващо.

В годините след детството Антъни почти беше забравил своя брат. Имаше времена, когато с месеци не му оставаше време да си спомни за него. Но сега, когато безизходно бе заставен да работи заедно с Уилям, животът му приличаше на мъчение.

Можеше и да не бъде толкова лошо, ако липсваха определени обстоятелства. Преди всичко, както в дните преди Катастрофата, Антъни четеше много историята. От нея бе разбрал, че ги обединява единствено общата фамилия. Това пораждаше презрителното му отношение.

Сега всеки имаше свободата сам да избира подходящата за него фамилия. По този начин късаше символичната верига, закрепена му по рождение.

Уилям се беше нарекъл Анти-Ау. Държеше на това име с хладен професионализъм. Негова работа, но си бе чиста проява на лош вкус. Навършил тринадесет, Антъни бе избрал фамилията Смит. Името лесно се произнасяше, беше простичко и в същото време — отличително. Досега не бе срещал друг с тази фамилия. Преди Катастрофата е било доста разпространено. Може би това обясняваше неговата рядкост в съвремието.

Но разликата в имената не означаваше нищо, щом бяха заедно. Приличаха си прекалено много!

Ако бяха близнаци... Но това бе невъзможно. Ако случайно биваха оплодени две яйцеклетки, едната веднага биваше унищожавана. Физическа прилика се наблюдаваше само в случаите, когато децата

имаха общи родители. Антъни Смит беше с пет години по-млад, но и двамата имаха издаден нос, тежки клепачи и едва забележима трапчинка на брадичката. Дяволски белези на генетично сходство. Така става, ако родителите ти страдат от неразбираема страст към еднообразието!

Когато ги видяха един до друг, изумените погледи бързо отстъпиха място на напрегната тишина. Антъни се бе опитал да пренебрегне факта, но в изблик на същинска перверзия, Уилям бе възкликнал: „Ние сме братя!“

Антъни бе успял да запази добрия тон, за да избегне излишен интерес. Всички от Програмата знаеха за тях, но се преструваха...

Това не означаваше, че Уилям е лош човек. Ни най-малко! Ако не беше брат на Антъни, или поне ако не си приличаха толкова много, двамата биха се разбирали чудесно.

Както преди...

Сега не помагаше и фактът, че бяха играли заедно като малки. Бяха преминали началните стадии на Пансиона, заместващ успешно майчините грижи. Родила двама сина от един мъж, майка им бе достигнала своя лимит. Не ѝ бяха достигнали сили за трето дете. Странна жена бе тяхната майка.

Естествено, като по-голям, Уилям бе напуснал пансиона пръв. Беше се отдал на науката. Занимаваше се с генно инженерство. Антъни бе узнал за това от писмата на майка им. Почувствал се достатъчно пораснал, бе разговарял доста остро с директорката на пансиона. Писмата бяха спрели, но Антъни и досега си спомняше последното с чувство на срам.

Антъни също се бе отдал на науката, тъй като бе проявил талант. Спомняше си непреодолимия страх да не се засече с брат си. Тогава бе избрал за себе си телеметрията — област, достатъчно отдалечена от генното инженерство. Тогава си въобразяваше, че бъдещата среща с Уилям ще е невъзможна, но как се е лъгал!

Програмата Меркурий, със сложното си развитие, само е чакала да го опровергае!

Беше настъпил момент, когато проектът сякаш бе пред провал. Беше възникнало предложение, навлякло върху Антъни дилемата, предопределена от родителите им. Най-смешното бе, че самият Антъни, с цялата си невинност, сам бе направил предложението.

2.

Уилям Анти-Ау знаеше за Програмата Меркурий. Тя бе създадена много преди той да се роди и щеше да продължава и след неговата смърт. Отдаваше й значение толкова, колкото на марсианските колонии или на опитите да се населят и други астероиди.

Такива проекти стояха в периферията на съзнанието му и не представляваха интерес за него. Нито един проблем на космичното пространство не бе успял да го развълнува. Така беше до момента, когато в ръцете му не попадна снимка на участници в Програмата Меркурий.

Отначало вниманието на Уилям бе привлечено от името на единия. Тогава си спомни, че има брат. Фамилията му бе доста странна и със сигурност не съществуваха двама Антъни Смит.

Тогава се бе взрял в снимката. Не можеше да сбърка лицето. Насмешливо бе проверил и своята физиономия в огледалото. Нямахше грешка!

Беше му станало забавно, но и малко криво. Кръвни братя, колкото и противна да бе тази фраза. Какво можеш да направиш? Как можеш да промениш факта, че на родителите ти е липсвало въображение?

Трябва да е пъхнал несъзнателно фотографията в джоба си, когато се е подготвял да ходи на работа. В обедната почивка отново я бе открил. Доста добра репродукция, както всички по това време. Той я разглеждаше с интерес.

Колегата му, Марко Не-знам-кой-си-тази-седмица, попита:

— Какво гледаш, Уилям?

Уилям импулсивно му подаде снимката. Сякаш бе докосвал коприва.

— Това е моят брат — поясни той.

Марко заразглежда фотографията намръщен, после попита:

— Кой? Този, застанал до тебе?

— Не, този мъж съм аз. Искам да кажа, този, който прилича на мен. Той ми е брат.

Този път паузата бе по-кратка. Марко му подаде снимката и отбеляза безизразно:

— Имате едни и същи родители?

— Да.

— Майка и баща?

— Да.

— Каква нелепост!

— Предполагам си прав — въздъхна Уилям. — Според това тук, той е телеметрик в Тексас. На мен ми предстои аутистична работа там. Е, не виждам как този факт би ми попречил!

Уилям забрави за случилото се и по-късно същия ден изхвърли снимката. Не искаше настоящата му приятелка да разбира за нея. Тя имаше извратено чувство за хумор, което му бе втръснало. Радваше се, че няма настроение да бъде майка. Самият той бе създал дете преди години. Беше му помогнала една колежка — дребна брюнетка, Лаура или Линда бе, вече не си спомняше.

Бяха му припомнили за Рандъл доста време след това, може би година. Както бе забравил за него, така отдавна бе престанал да мисли и за своя брат.

Рандъл бе на шестнадесет години, когато Уилям за пръв път научи нещо за него. Детето бе живяло доста самотен живот, настанено в един пансион в Кентъки. Десетина дни, преди да решат да го унищожат, се бяха сетили да информират професора. Бяха изпратили рапорта до Научния институт по човека в Ню Йорк, въпреки че широкоизвестното му име бе Хомологичен институт.

Уилям получи сведението за Рандъл наред с много други. В него нямаше нищо специално, което да привлече вниманието му. Беше настъпило време за една от досадните командировки до пансионите в Западна Вирджиния. Замина за там. Най-досадно му бе, че трябваше петдесетина пъти да обещае, че отново ще се свърже с тях по телевизионния канал. Беше решил, че на връщане би могъл да се отбие и до пансиона в Кентъки.

Не очакваше нищо специално.

Въпреки това не беше разглеждал генетичната диаграма на Рандъл и десет минути, когато изиска от Института компютърната му

калкулация. После, изпотен, се отпусна тежко в стола. Като си помисли, че един невинен импулс го бе довел в Кентъки. Ако не го беше направил, Рандъл можеше да бъде унищожен. Представяше си как му инжектират лекарство, което безболезнено щеше да го приспи навеки. Въпросното лекарство имаше поне двадесет имена, но Уилям го наричаше „Нирвана моя“.

— Как е пълното му име, госпожо? — попита той директорката.

— Рандъл Никой, професоре.

— Никой! — възкликна Уилям.

— Да, избра си го миналата година.

— И това не означава нищо за Вас? Не Ви мина през ум да докладвате за него още тогава?

— Не ми изглеждаше важно... — Директорката се изчерви.

Уилям ѝ направи жест с ръка да замълчи. Наистина, как би могла да знае? Генетичната му карта по нищо не се отличаваше от критериите, описани в учебниците. Комбинацията, която Уилям и неговите сътрудници бяха приложили, беше едва уловима. Бяха я разработвали двадесет години върху аутистични деца. Всъщност, досега не бяха я виждали проявена в практиката.

А те щяха да го унищожат!

Марко, най-упоритият от сътрудниците му, много пъти се бе оплаквал от пансионите. Прекалено бързаха да извършат аборт преди или след термина. Той настояваше всяка генна диаграма да бъде оставена да се развие, с цел първично сканиране. Унищожаване, без консултация с хомологист, не трябваше да се допуска.

— Нямаме достатъчно специалисти — бе възразил тъжно Уилям.

— Поне би трябвало да проверим генната комбинация в компютъра — настоя Марко.

— За да спасим всичко, от което бихме имали нужда?

— За хомологичната наука изобщо. Трябва да приложим в практиката всяка генна диаграма, ако искаме да разгадаем себе си. Аномалиите и чудовищните комбинации биха ни дали повече информация. Експериментите ни в областта на аутизма хвърлиха повече светлина върху хомологията от всичко останало.

Уилям, който предпочиташе израза „генетична физиология на човек“ пред хомология, поклати глава.

— Но трябва да постъпваме внимателно. За опитите ни е необходимо специално разрешение, а обществото не е благосклонно настроено към тях. Играем си с човешки живот.

— Безполезен живот, достоен за изключване всеки момент.

— Безболезненото и бързо изключване е едно нещо. Нашите експерименти, които продължават с години и водят обикновено до неприятен изход, са друго нещо.

— Понякога помагаме на индивидите.

— Но понякога не го правим.

Спорът беше безсмислен. Нямаше да ги доведе до никъде. Истината бе, че прекалено малко аномалии вършеха работа на хомологистите. Нямаха основание да подтикват човечеството към увеличаване на неговата численост. Травмата, нанесена от Катастрофата, никога нямаше да се заличи, дори и с техните експерименти.

Социолозите отхвърляха трескавия подтик към изследване на космическото пространство, призван да компенсира нанесените щети...

Е, няма значение...

Никога досега не бе създавано нещо, подобно на Рандъл Никой. Поне не за Уилям. Бавното проявление на аутизма, изразено с характерно, изключително рядко подреждане на гените, им даваше специфична информация. Знаеха за Рандъл много повече, отколкото за който и да било еквивалентен пациент преди него. Дори в лабораторията разполагаха с последните му мисли, преди да се затвори в себе си и да стане апатичен към обкръжаващата го действителност.

Тогава започнаха да забавят процесите при Рандъл. Удължиха времето за действие на изкуствените стимули, за да проучат функцията на мозъка му. От неговите характеристики извадиха заключение за дейността на нормалния човешки мозък.

Бяха събрали толкова много данни, че Уилям се превърна в оптимист. Най-сетне повярва, че мечтата му да премахне аутизма, ще се превърне в реалност. Почувства се горд от избора на своята фамилия Анти-Ау.

Беше в апогея на еуфорията, предизвикана от резултатите на работата върху Рандъл, когато получи предложението от Далас.

Струваше му доста усилия да зареже досегашните си задачи и да се захване с друг проблем.

Поглеждайки назад, той така и не успя да си обясни защо се бе съгласил. В края на краищата бе доволен от избора си, но не успя да разгадае причината. Невъзможно бе да е предвидил още от начало докъде ще го доведе това! Дали подсъзнателно снимката с брат му не бе изиграла своята роля?

Антъни работеше в Далас. Уилям сега си спомни, че е ангажиран е Програмата Меркурий. Към този факт трябваше да се съсредоточи обяснението. Уилям преглътна на сухо. Леко подрусване му подсказа, че пътуването е завършило. Какво ли го очаква?

3.

Антъни вече бе в залата за посрещачи и очакваше пристигащия експерт. Не беше сам, разбира се, а част от внушителна делегация. Нейният размер недвусмислено отчиташе степента на тяхното отчаяние. Антъни принадлежеше към долните ешалони. Присъствието му тук се обясняваше с факта, че той бе дал предложението.

Не се чувстваше комфортно от това. Сам се бе напъхал на лъва в устата. Бяха го похвалили, разбира се, но винаги се подчертаваше, че той е направил предложението. Ако то претърпи провал, всеки щеше да се измъкне и щяха да го оставят сам на вълците.

Много пъти се бе питал дали смътният спомен за неговия брат-хомологист не бе провокирал намесата му. Може и така да беше, а може и да не е. Положението с проекта бе така отчайващо, че той щеше да измисли нещо, независимо от факта дали изобщо има брат.

Проблемът бяха близките планети...

Луната и Марс вече бяха колонизирани. По-големите астероиди и сателитите на Юпитер бяха овладени. Плановете включваха пътуване до Титан, най-големия спътник на Сатурн. Въпреки че нямаше проблем да се изпратят хора на седемгодишно пътешествие към външната част на Слънчевата система, доближаването към вътрешните планети оставаше невъзможно. Пречеше им страхът от Слънцето.

Венера беше по-малко привлекателната от двата свята, кръжащи около Земята. Меркурий, от друга страна...

Антъни още не беше включен в екипа, когато Дмитри Лардж бе убедил Световния конгрес да одобри Програмата Меркурий. По-късно Антъни бе изслушал записите с неговата реч. Може би експозето му бе импровизирано, но в него беше включил всички моменти, станали главни задачи на проекта по-късно.

Главният от тях бе, че биха сгрешили, ако чакат да се реши проблемът с влиянието на слънчевата радиация върху човешкия организъм. Условиата на Меркурий бяха уникални. Там можеше да се

постави станция, която да анализира Слънцето така, както от никоя друга планета.

Накратко, на Меркурий трябваше да се изпрати робот...

Можеха да конструират робот с подходящи характеристики. Приземяването му на планетата бе детска игра. Проблемът бе как да го използват след това.

Роботът можеше да извършва наблюдения и да контролира своите действия въз основа на заключенията от тях. Проектът изискваше неговите операции да бъдат сложни и деликатни, и в същото време — достатъчно стабилни. Не бяха сигурни какви наблюдения можеше да извършва.

За да бъде подготвен за всякакви възможни условия, роботът трябваше да бъде снабден с компютър. Някои подменяха този термин с „мозък“, но Антъни не го приемаше. Може би възразяваше, защото това бе областта на неговия брат? Няма значение, компютърът трябваше да бъде достатъчно сложен, за да позволи всестранни реакции на работа.

И ето, досега не бяха успели да конструират нещо такова, което да придвижат до Меркурий. Може би някога позитронните пътища щяха да се превърнат в детска играчка за кибернетиците, но явно този ден отстоеше далеч във времето.

Алтернативата бе роботът да изпраща на Земята всяко свое наблюдение. Компютър от Земята да ръководи следващите му действия въз основа на получените данни. Накратко казано, тялото на работа трябваше да бъде там, а мозъкът му — тука.

Стигнали веднъж до този извод, водещи инженери станаха телеметриците. Като такъв и Антъни бе привлечен към проекта. Той разработваше метод за получаване и изпращане импулси на разстояние от осемдесет до двеста и петдесет милиона километра. Изследваха безмилостното влияние на слънчевия диск върху тях.

Антъни се захвана за работа със страст. Струваше му се, че върши нещата с умение и постига успех. Преди всичко негова бе заслугата за конструирането на трите станции, изведени в постоянна орбита около Меркурий. Всяка една от тях изпращаше и получаваше импулси от планетата към Земята и обратно. Освен това орбиталните станции филтрираха слънчевите лъчи и бяха устойчиви на радиацията.

Трите еквивалентни орбитални станции отстояха на милиони хиляди километри от Земята. Обхващаха Северния и Южния полюс на плоскостта на затъмнение. Така можеха да получават импулси от Меркурий и да ги препращат на Земята и когато планетата застанеше зад Слънцето. От тази позиция никоя станция по земната повърхност не можеше да го прави.

Роботът беше невероятен екземпляр, създаден с усилията на кибернетици и телеметрици. Най-сложният от десет последователни модела. На ръст беше два пъти по-голям от човек и пет пъти по-тежък. Усещаше и можеше да извършва много операции... Ако успееш да го контролират!

Колко сложен трябваше да бъде компютърът, стана ясно веднага. Всяка следваща стъпка на работа трябваше да позволява различни усещания. Началните стъпки трябваше да бъдат засилени, следващите — също. Приличаше на шахматна игра. Телеметриците започнаха да използват компютър за програмиране на компютъра, който създава програмата на компютър, ръководещ работа.

Изобщо, безкрайно въртене в кръг и объркване...

Роботът бе базиран в една пустиня на Аризона и функционираше добре. Проблемът беше в компютъра, разположен в Далас. Той не функционираше безотказно тук, на Земята, а какво остава...

Антъни си спомняше деня, когато бе дал предложението. Беше 07.04.553-та. Представяше си го ясно, защото 07.04 беше голям празник за Далас. Отбелязваше петстотин години от деня на Катастрофата. По-точно, оттогава бяха изминали 553 години.

Беше по време на вечеря. Менюто бе съобразено с екологията на региона. Персоналът на Програмата имаше предимство в избора на блюдата. Антъни реши да опита печена патица.

Печената патица много му се услади. Може би нейният вкус го направи по-сърдечен и общителен. Всъщност всички бяха с приповдигнат дух. Рикардо започна пръв.

— Никога няма да успеем — каза той. — Трябва да признаем, че сме безсилни!

Със сигурност всеки си го мислеше, но досега никой не бе събрал кураж да го изрече на глас. Песимизмът щеше да унищожи и последния шанс да съживят програмата, която с всяка измината година западеше.

Обикновено Антъни не проявяваше оптимизъм, но сега може би му влияеше вкусната храна:

— Защо да не успеем? — попита той. — Каж ми защо, и аз ще те оборя!

Предизвикателството беше явно и Рикардо присви очи.

— Искаш да ти кажа защо?

— Да!

Рикардо със замах извъртя стола си и се обърна към Антъни.

— Хайде, за никого не е тайна! Дмитри Лардж не го признава, но всички знаем, че за Програмата Меркурий ни е необходим компютър, сложен като човешки мозък. По тази причина само играем игрички със Световния конгрес да ни отпуска средства, а ние се въртим в един омагьосан кръг.

— Лесно ще оборя твърдението ти. Ти сам даде отговора — каза Антъни, самодоволно усмихнат. Защо го правеше? Дали причината не се криеше в приятното усещане в стомаха му, или просто искаше да се заяжда с Рикардо? Или го водеше неосъзната мисъл за брат му?

— Какъв отговор? — Рикардо скочи на крака. Беше много висок и необичайно слаб. Около фигурата му вечно се размяташе разпрана бяла престилка. Той скръсти ръце и се надвеси над Антъни, подобно дърводелски метър. — Какъв отговор?

— Твърдиш, че имаме нужда от компютър със сложността на човешки мозък? Добре, ще го създадем!

— Истината, идиот такъв, е, че ние не можем...

— Ние не можем, но други могат!

— Кои други?

— Специалистите по мозъка, разбира се! Ние сме само инженери. Нямаме представа колко сложен е мозъкът, нито дори какво съдържа. Защо не поканим хомологист за програмирането на компютъра? — Изрекъл това, Антъни погълна огромна хапка от плънката. Още си спомняше вкуса ѝ, въпреки че бе забравил подробности от последвалите събития.

Тогава му се струваше, че никой не бе обърнал внимание на предложението му. Последва смях. Сякаш околните ги развесели фактът, че Антъни се бе измъкнал от ситуацията и бе поставил Рикардо натясно. Впоследствие, разбира се, всеки се кълнеше, че е погледнал сериозно на предложението.

Рикардо пламна. Посочи с пръст към Антъни и рече:

— Напиши това! Искам да изложиш предложението си писмено!

— По-късно Рикардо бе обяснил, че реакцията му била продиктувана от ентузиазъм.

Както и да е. Антъни написа своето предложение.

Дмитри Лардж се бе вкопчил в него. В личен разговор с Антъни той го бе потупал по рамото и го бе уверил, че самият той обмислял такъв вариант. Просто не му стигнало време да го напише. Да, така е по-удобно в случай, че се провалят, помисли Антъни.

Дмитри Лардж започна да търси хомологист. Антъни не се присъедини към тази задача. Нямаше представа от тази наука, нито познаваше някой специалист. С изключение на брат си, разбира се. Но до този момент не се беше замислял за него. Поне не съзнателно.

И ето го сега в залата за посрещачи с незначителна роля в проекта. Вратата на самолета са отвори, гостите започнаха да слизат. Последваха ръкостискания и поздравявания. Антъни се озова срещу собственото си лице.

Страните му запламтяха. В този момент му се искаше да бъде на хиляди километри от тук!

4.

Повече от всякога на Уилям му се искаше да си бе спомнил за своя брат по-рано. Това със сигурност щеше да... Може би съзнателно бе отбягвал спомена за Антъни?

Когато Дмитри Лардж го бе посетил за пръв път, Уилям бе поласкан. Фактът, че заради него се бе качил на самолета от Далас за Ню Йорк, го бе развълнувал. Дали не бяха проследили неговата командировка? Тайната страст на Уилям бяха трилърите. В тях всички пътувания бяха секретни. В книгите електрониката бе публично достояние. Там всеки лъч неизменно биваше подлаган на контрол.

Уилям направи опит да се пошегува на тази тема, но, изглежда, Дмитри не го слушаше. Взираше се в лицето на своя домакин отнесено.

— Съжалявам — каза накрая той, — напомняйте ми за някого!

Дмитри Лардж беше дребен и пълничък човек. В очите му вечно горяха весели пламъчета, дори и когато твърдеше, че е ядосан, или разтревожен. Носът му стърчеше напред закръглен, страните му бяха изпъкнали. Всички части на тялото му изглеждаха овални. Когато се представяше, той някак много набързо подчерта фамилията си. Уилям остана с впечатление, че доста често го прави.

— Въпреки, че „лардж“ означава голям, ръстът не е единственото голямо нещо у човека, приятелю — изтъкна той.

В последвалия разговор Уилям много спори. Не разбираше нищо от компютри. Нямахе и най-малка идея нито как се програмират, нито как работят.

— Няма значение — успокои го Дмитри Лардж. С категоричен жест прекъсна спора по този въпрос. — Ние разбираме от компютри, ние ще извършим програмирането. Ти само трябва да ни обясниш как да го направим, за да функционира компютърът като мозък!

— Аз самият не съм сигурен, че знам всичко за човешкия мозък, Дмитри.

— Ти си най-изтъкнатият хомологист в света — възрази гостът. — Внимателно съм проучил нещата! — И с това изчерпа темата.

Уилям слушаше намръщен. Явно трудно щеше да се измъкне. Колкото по-дълбоко си навлязъл в някоя област, толкова по-автоматично приемаш специалиста в друга за виртуоз. За това съдиш от собственото си невежество... Постепенно Уилям научи подробности за Програмата Меркурий и тя определено му стана симпатична. Накрая той попита:

— Защо трябва да използвате компютър? Защо ваши специалисти просто не получават материалите от работа и да изпращат обратно инструкциите?

— Виждаш ли, че не разбираш? — възкликна Дмитри. От вълнение подскочи на стола си. — Човекът е прекалено бавен, за да поддържа ефективна връзка с работа. Става дума за температура, газово налягане и космични лъчи, интензитет на слънчевия вятър, химично съдържание и почвен състав. Съществуват още десетки други параметри. Опитай да предскажеш следващата стъпка! Човекът може само да ръководи работа и то неефективно. Компютърът ще олицетворява самия робот.

— Да предположим, че хората са достатъчно бързи — продължи Дмитри. — Забравяш радиацията, която ще им въздейства от десет до двадесет и две минути. Толкова продължава полетът между Меркурий и Земята. Нищо не може да се направи за нея. Ще получиш данните и ще върнеш отговора, но много неща могат да се случат през това време. Човекът не може да се приспособи към забавянето на скоростта на светлината, но компютърът ще се съобрази с него... Ела и опитай да ни помогнеш, Уилям!

— Вие винаги можете да се консултирате с мене — мрачно отбеляза професорът. — Личният ми ТВ-лъч е винаги на ваше разположение.

— Но ние нямаме нужда от консултация! Трябва да дойдеш с мен!

— Искате да ме командирова при вас?

— Разбира се! Проект като този не може да се развива с помощта на комуникационен сателит. Това изисква много време, прекалено скъпо е, създава неудобства, а и се губи дискретността...

Точно като в трилър, реши Уилям.

— Ела в Далас! Позволи ми да те запозная с постиженията ни! Разговаряй с нашите инженери и ги въведи в своята област!

Беше дошло време да се действа решително.

— Дмитри — каза Уилям, — аз имам свои задачи тука. Важна работа, която бих желал да продължа. Това, което искаш от мен, ще ме откъсне от лабораторията с месеци!

— Месеци — възкликна изненадан Дмитри. — Добри ми, Уилям, проектът може да се проточи с години! Уверявам те, че и това ще бъде твоя работа!

— Не, няма да бъде! Аз знам много добре своите задължения. Управлението на робот на Меркурий не е част от тях!

— Защо не? Ако потръгне, ти ще научиш повече за мозъка. Ще се завърнеш обратно по-подготвен за задачите си тук. А докато те няма, какво ти пречи да поддържаш връзка със своите сътрудници чрез лазерния лъч или телевизионния канал? От време на време би могъл дори да ги посещаваш в Ню Йорк!

Уилям бе трогнат. Развълнува го мисълта, че ще има възможност да работи върху мозъка от друг ъгъл. От тази гледна точка той се улови как вече търси обяснения за бъдещата си командировка. В края на краищата, винаги би могъл да се върне обратно!

Когато след това разведе своя гост из руините на стария Ню Йорк, Дмитри изпита неподправено удоволствие. Не съществуваше повнушителен спектакъл, запечатал гигантизма на Катастрофата. Уилям започна да се чуди дали предстоящото пътуване не би му дало възможност самият той да се наслади на някои гледки.

На новата географска ширина би могъл да си намери и нова приятелка. Фактът, че няма да се задържи много там, го спасяваше от прекомерно обвързване.

И ето, стъпил в залата за посрещачи, срещу него се изпречи сияещата физиономия на Дмитри. Присвило очи, дребното човече възкликна:

— Знаех си... Забележителна прилика!

Уилям стоеше пред собственото си лице. Очевидно бе, че Антъни не иска да се афишира тяхното роднинство. От Уилям се очакваше да възкликне: „Удивително“! и всичко да се размине. Гениите диаграми на човечеството бяха достатъчно сложни. Допускаха прилика в различна степен, без роднинство.

Но Уилям бе хомологист, който не можеше да отмине с лека ръка сложностите на човешкия мозък. Чу се да казва:

— Сигурен съм, че това е Антъни, моят брат?

— Твоят брат? — възкликна Дмитри.

— Баща ми е създал две момчета от една и съща жена... Нашата майка. Те бяха ексцентрични хора.

След това пристъпи напред с протегната за поздрав ръка. На Антъни не му оставаше нищо друго, освен да я поеме... Инцидентът бе основна тема за разговор през следващите няколко дни.

5.

Малко успокоение бе за Антъни да види колко съжалява Уилям за стореното.

Двамата седяха заедно след вечеря същия ден.

— Приеми моите извинения — каза Уилям. — Не мислех, че истината ще направи такова впечатление! Слушай, не съм подписал още никакви документи. Мога да си тръгна.

— И какво ще постигнеш с това? — попита грубо Антъни. — Сега всички знаят. Две тела с едно лице! Направо да ти се доповръща!

— Ако си тръгна...

— Не можеш да го направиш! Цялата история е по моя идея!

— Да ме командирова тук? — От изненада веждите на Уилям хвъркнаха нагоре.

— Разбира се, че не! Предложих да поканим хомологист. Как бих могъл да предвидя, че това ще си ти?

— Но ако си тръгна...

— Забрави! Единственото, което трябва да направим, е да се примирим със ситуацията. След това... Няма значение! Всичко е простено на победителите.

— Не съм сигурен, че бих могъл...

— Длъжни сме да опитаме! Дмитри ще възложи задачата на нас. „Двамата сте братя“ — заимитира тенора на Дмитри Антъни. — „Разбирате се и защо да не работите заедно?“ — После продължи гневно със собствения си глас: — Така че нямаме изход. Да започнем с твоята област, Уилям! Обясни ми какво означава терминът „хомология“!

Уилям въздъхна.

— Още веднъж те моля да приемеш моите извинения! Аз работя с аутистични деца.

— Страхувам се, че не разбирам.

— Накратко, занимавам се с деца, които нямат връзка с околния свят. Затворили са се в себе си и никой не може да ги изтръгне от това

състояние. Надявам се един ден да ги излекувам.

— За това ли си се нарекъл Анти-Ау?

— Всъщност, да.

Антъни се изсмя късо, но не му беше весело. Уилям студено отбеляза:

— Това е достойно име!

— Сигурен съм в това — измърмори по-малкият брат, без да се чувства задължен да се извинява. Върна се на предишната тема. — И постигаш ли някакъв прогрес?

— Към лечението? Е, не много, но започнах да ги разбирам. И колкото повече ясно ми става... — Гласът на Уилям стана по-топъл, а погледът — отнесен. Антъни познаваше това състояние. Удоволствие бе да говориш за онова, сграбчило сърцето и ума ти, повече от всичко останало на този свят. Достатъчно често и той самият изпадаше в такова състояние.

Слушаше внимателно обясненията за област, върху която никога не се беше замислял. Точно по същия начин щеше да го слуша и Уилям.

Ясно си спомняше всичко. Понякога имаше моменти, когато му бе трудно да разбере обясненията. След време с учудване осъзна, че си спомня всичко, дума по дума.

— Бяхме сигурни, че аутистичното дете има възприятия и дори ги интерпретира по лишен от наивност начин. По-скоро, когато не одобрява нещо, то го отхвърля. Това не го лишава от способността за пълна комуникация в случай, че някое възприятие е по вкуса му.

— О! — възкликна Антъни, просто за да покаже, че слуша.

— Когато не одобрява теб така, както не одобрява и останалия свят, не можеш да го измъкнеш от аутизма му. Но ако го поставиш в състояние на съзнателен арест...

— В какво?

— Това е способ, при който отделяме функционално мозъка от тялото и наблюдаваме неговата физиология. Това е доста сложен метод, разработен в нашата лаборатория. Всъщност...

— Авторът си ти?

— Да. — Уилям се бе изчервил от удоволствие. — В ареста на съзнанието ние захранваме тялото с програмирани фантазии и наблюдаваме мозъка чрез диференциална електроенцефалограма.

Научаваме много за предпочитаните възприятия на аутистичния индивид. Оттам вадим заключения за мозъка като цяло.

— О! — Този път възхищението на Антъни бе истинско. — Ще можеш ли всичко, което знаеш за мозъка, да адаптираш към компютъра?

— Не виждам как ще стане. И на Дмитри обясних това. Не разбирам нищо от компютри, а и мозъкът крие още много тайни от мен.

— Ами ако ти обясня принципа на компютъра, а ти ми разясниш мозъка?

— Това е изключително трудно...

— Братко... — Антъни се опита да не влага чувства в произнасянето на тази дума. — Братко, ти си ми длъжник! Моля те да помислиш върху нашия проблем! Моля те, опитай да приложиш познанията си за мозъка върху нашия компютър!

Уилям помисли малко и после рече:

— Разбирам твоето положение. Ще направя всичко възможно да ти помогна!

6.

Уилям наистина направи всичко, което бе по силите му. Както Антъни бе предрекъл, възложиха им да работят заедно. Отначало се сблъскаха с шока, който изпитаха всички от съобщението, че са братя. Постепенно тази реакция прерастна в целенасочена ненамеса в работата им. Когато Уилям приближеше Антъни, или Антъни застанеше до Уилям, всеки свидетел на събитието мълчешком се отстраняваше.

Двамата свикнаха един с друг. Разговаряха така, сякаш приликата, както и общите им спомени от детството, не съществуваха.

Антъни изработи изисквания компютърен план в съответния нетехнически план. Уилям, след дълги размисли, обясни как вижда бъдещата машина с качества на човешки мозък.

— Как мислиш, дали ще действа? — попита Антъни.

— Не знам — отговори Уилям. — Да ти призная, не горя от желание да опитаме. Може да работи, може и да блокира.

— Трябва да разговаряме с Дмитри Лардж.

— Нека обсъдим положението първо ние и да видим с какво разполагаме. Може сами да измислим подходящи алтернативи и да се опитаме да ги приложим. Ако не успеем, тогава ще го потърсим.

Антъни се поколеба, но все пак зададе своя въпрос.

— Ще отидем двамата?

— Ти ще бъдеш говорителят — отговори деликатно Уилям. — Няма смисъл да ни виждат заедно.

— Благодаря ти, Уилям. Ако излезе нещо от програмата, ти ще получиш заслуженото признание.

— Това не ме притеснява. Ако излезе нещо, само аз бих могъл да го приведа в действие.

Обмислиха плановете още четири-пет пъти. Ако Антъни не беше роднина, ако не съществуваше тежката, емоционална атмосфера между тях, Уилям би бил безмерно горд от младия... брат. Той безпогрешно попиваше принципите на чуждата област.

Последваха продължителни съвещания с Дмитри Лардж. На практика бе взето мнението на всеки специалист. Антъни ги преследваше през безкрайните дни, те пък търсеха Уилям. Вследствие на това, сякаш след тежка бременност, се роди компютърът Меркурий.

Уилям се завърна в Ню Йорк облекчен. Не планираше да остане дълго в Хомологичния институт, но и там го очакваше много работа.

Последваха множество консултации с колегите му. Трябваше да обясни целите на командировката си, както и да разбере докъде са стигнали в негово отсъствие. След това отново замина за Далас, придружен от двама свои асистенти.

Фигуративно можеше да се каже, че Уилям не се и обърна назад. Собствената му лаборатория и нейните нужди избледняха от съзнанието му. Сега бе безвъзвратно погълнат от новия проект.

7.

Това беше най-лошият период за Антъни. Облекчението, причинено от заминаването на Уилям, не го засегна дълбоко. То се подмени от нервна вътрешна борба. В него се бореха две чувства — убеждението, че ще се завърне, и надеждата, че няма да го направи. Би могъл да изпрати свой пълномощник. Някой с различно лице. Така Антъни нямаше да се чувства като едноглаво чудовище с четири крака.

Но той се завръщаше. Антъни наблюдаваше отдалеч слизащите от самолета пътници. Дори от тази дистанция не можеше да го сбърка с друг.

Това беше! Антъни си тръгна.

Следобеда на същия ден потърси Дмитри.

— Не е необходимо да оставам, Дмитри! Разработихме детайлите и някой друг може да продължи.

— Не, не! Идеята беше твоя и си длъжен да я доведеш до край. Няма смисъл друг да жъне лаврите.

„... Или да поема риска. Все още има вероятност да не успеем“, помисли Антъни.

Знаеше, че няма да уважат молбата му, но продължи да настоява.

— Разбираш, че не мога да работя с Уилям.

— Защо не? — Дмитри се престори на изненадан. — Двамата се справихте много добре.

— Костваше ми много нерви, а вече съм на предела, Дмитри. Представям си как изглеждаме отстрани.

— О, Антъни, ти преувеличаваш! Разбира се, че ще ви гледат. Та те са хора, все пак. Но всички вече свикнаха, аз — също.

„Не си свикнал, дебел лъжец такъв“, помисли Антъни. На глас рече:

— Аз не съм свикнал!

— Защо не погледнеш на проблема по подходящия начин? Родителите ви са били чудати хора. Стореното от тях не е

престъпление, само е малко странно. Нямаме вина нито ти, нито твоят брат!

— Да, но носим белега! — Антъни посочи лицето си.

— Това няма никакво значение. Аз виждам разликата. Ти си значително по-млад на вид и косата ти е по-къдрава. Само на пръв поглед съществува прилика. Хайде, Антъни, ще получите колкото време ви е необходимо, цялата помощ и екипировка, с които разполагаме. Сигурен съм, че ще се справите чудесно. Помисли за удовлетворението...

Разбира се, Антъни омекна. Съгласи се да помогне на Уилям да екипира съоръженията. Явно брат му също твърдо вярваше в успеха. Не така експанзивно като Дмитри, а някак спокойно.

— Въпрос е само на правилно свързване — отбеляза той. — Трябва да призная, че става дума за твърде голямо „само“. Ти ще се справиш с него, като подредиш сензорните възприятия на независимия екран. Трябва да вмъкнем... Е, не мога да кажа ръчния контрол, нали? Да вмъкнем интелектуалния контрол.

— Това може да стане — съгласи се Антъни.

— Тогави да действаме. Ще ми е необходима седмица, за да подредя свързването и да се уверя, че инструкциите...

— ... са програмирани?

— Това е твоята област и ще използвам нейната терминология. Асистентите ми и аз ще програмираме компютъра Меркурий, но не по твоя начин!

— Силно се надявам да е така. Имахме нужда хомологист да създаде по-фина програма, каквато един телеметрист не умее да прави.

— Антъни не се опита и да скрие самопрезрителната нотка в гласа си.

Уилям не обърна внимание на тона, а на думите.

— Ще започнем с най-простото — походката на работа — предложи той.

8.

След една седмица роботът вече ходеше из Аризона, на хиляди километри от Далас. Правеше го сковано и неуверено. Понякога падаше. Глезените му прищракваха, когато срещнеше препятствие. Понякога внезапно се извъръщаше и поемаше в друга посока.

— Прилича на пеленаче, което прохода — отбеляза Уилям.

От време на време идваше Дмитри. Отбелязваше, че експериментът върви забележително и си тръгваше.

Антъни не споделяше това мнение. Седмиците прераснаха в месеци. Роботът прогресивно усвояваше нови операции, когато бе включен към компютъра Меркурий. Уилям искаше да оприличи компютъра с мозък, но Алтъни щеше да възрази. Не му харесваше онова, което наблюдаваше.

— Не е достатъчно добър, Уилям — отсече той. Предишната нощ не беше мигнал.

— Не е ли странно? — попита хладно Уилям. — Тъкмо щях да кажа, че се провалихме.

Антъни се сдържаше с огромни усилия. Непрекъснатото присъствие на брат му край него го натоварваше. Мудността и препъванията на работа му идваха прекалено много.

— Ще се откажа, Уилям! Съжалявам, причината не е у тебе...

— Но и аз имам вина, Антъни!

— Не е там работата, Уилям. Няма да успеем! Виждаш колко тромав е роботът, а е на Земята! Само на хиляда километра отук е, където сигналът закъснява само с части от секундата. На Меркурий компютърът ще отчита минутно отклонение. Лудост е да мислим, че ще се справи!

— Не се отказвай, Антъни! Не можеш да го направиш сега. Предлагам да изпратим работа на Меркурий. Убеден съм, че ще се справи.

Антъни се разсмя.

— Ти си луд, Уилям!

— Не съм! Мислиш, че на Меркурий ще бъде по-трудно, но не е така. На Земята му е по-трудно. Този робот е програмиран за други характеристики — една трета част от нормалното земно притегляне, четиристотин градуса температура и вакуум. А при какви условия работи в Аризона? Пълна гравитация, тридесет градуса по Целзий и атмосфера, гъста като супа.

— Той може да отчита разликите.

— Металната структура може, но не и компютърът тук. Той не може да се справя с робот, програмиран за съвсем различна среда. Слушай, Антъни! Ако искаш компютър, сложен като мозък, трябва да му позволиш собствен темперамент... Искаш ли да направим сделка? Ако подкрепиш предложението ми да изпратим робота на Меркурий, подготовката му ще ни отнеме още шест месеца. Обещавам да работя извънредно и в празниците. Така ще се отървеш от мен предсрочно.

— А кой ще управлява компютъра Меркурий?

— Ти знаеш как функционира. Освен това ще ти помагат двама мои асистенти.

Антъни поклати глава отбранително.

— Не мога да поема такава отговорност. Освен това, категорично отказвам да подкрепя предложението ти за изпращане робота на Меркурий! Няма да се справи!

— Аз съм сигурен, че ще функционира безпроблемно!

— Не може да си сигурен, освен това отговорността е моя. Упреците ще отнеса аз, а не ти!

По-късно Антъни си спомняше този момент като най-критичния. Уилям можеше да го остави да се откаже и всичко щеше да пропадне. Но Уилям каза:

— Аз няма да поема отговорността? Слушай, така и татко мислеше за майка ни. Също като теб и аз съжалявам за стореното, но сме безсилни да го променим. Антъни, има много братя и сестри, но да си чул някои да имат една и съща майка и баща?

— Не ми казваш нищо ново.

— Тогава погледни проблема от моята гледна точка! Аз съм хомологист. Работя с гении диаграми. Замислял ли си се някога за нашите? Те са сходни и лицата ни го доказват.

— И това ми е известно.

— Ако този проект успее и ти получиш заслужена слава, това ще означава, че генната ти комбинация е полезна за човечеството... Това ще се отнася и за моята. Не разбираш ли, Антъни? Имаме едни и същи родители, лица и генни карти. Следователно славата, или порицанието, също ще бъдат еднакви. Аз съм заинтересуван ти да успееш! Имам мотив за това, какъвто никой на Земята не притежава. Признавам, че е егоистичен, но е напълно реален. На твоя страна съм, Антъни, защото ти си ми най-близък от всички!

Двамата се гледаха продължително време. За първи път Антъни не виждаше своето лице пред себе си.

— Нека изпратим робота на Меркурий — помоли отново Уилям.

Антъни се предаде. След одобрението на Дмитри, Антъни прекара деня в дълбок размисъл. След това потърси Уилям и му каза:

— Слушай!

Последва дълга пауза, която Уилям не прекъсна. Антъни отново каза:

— Слушай!

Уилям търпеливо чакаше.

— Няма нужда да си тръгваш — рече Антъни. — Сигурен съм, че няма да ти хареса някой друг да обслужва компютъра Меркурий.

— Искаш да кажеш, че ще напуснеш ти?

— Не, аз също оставам!

— Не е необходимо да ни виждат постоянно заедно.

По време на разговора сякаш някой стискаше гърлото на Антъни. Напрежението нарастваше с всяка измината секунда, но той събра сили за най-трудното изречение.

— Не е необходимо и да се избягваме един друг!

Уилям се усмихна неловко. Антъни побърза да напусне стаята.

9.

Уилям вдигна поглед от книгата. Вече цял месец внезапните нахлувания на Антъни не му правеха впечатление.

— Всичко наред ли е? — попита Уилям.

— Кой може да каже? Очаква се меко кацане. Включен ли е компютърът Меркурий?

Антъни бе запознат с процедурата, но Уилям отговори на въпроса му.

— До утре сутринта ще функционира, Антъни.

— И не са възникнали усложнения досега?

— Никакви.

— Тогава да очакваме приземяването?

— Да.

— Нещо ще се случи — издаде тревогата си по-малкият брат.

— Ракетните техници са специалисти с доказани качества. Нищо няма да се случи.

— Толкова усилия ще отидат напразно!

— Нищо подобно няма да се случи!

— Може би си прав — пророни Антъни. С ръце, пъхнати дълбоко в джобовете му, той тръгна да излиза. Преди да отвори вратата, по-младият брат спря и каза: — Благодаря!

— За какво, Антъни?

— За успокоението...

Уилям се усмихна изкуствено, доволен, че не бе издал чувствата си.

10.

Буквално целият персонал на Проекта Меркурий бе на разположение и очакваше решителния момент. Антъни, който нямаше специална задача, стоеше най-отзад и наблюдаваше мониторите. Роботът се бе активирал и изпращаше визуални съобщения. Замъглените образи вероятно представляваха повърхността на Меркурий.

По екрана пробягнаха сенки. Антъни не можеше да определи дали са неравности на терена. Хората на контролния пункт, които анализираха данните, изглеждаха спокойни. Никоя от малките червени лампички, които индикираха тревога, не присветваше. Погледът на Антъни следеше повече ключовите наблюдатели, отколкото екрана.

Той трябваше да бъде долу, в компютърната зала, с Уилям и другите. Компютърът щеше да бъде включен при безаварийно кацане. Всички очакваха този момент.

Сенките, прелитащи през екрана, зачестиха. Роботът се спускаше. Дали не го правеше прекалено бързо?

Последва едно последно замъгляване, което постепенно избледня. Дочуха се отчетливи звуци. Трябваше да мине време, за да осъзнае Антъни съобщението:

— Извършено е меко кацане!

Всички започнаха да се поздравяват, докато на екрана картината отново не се промени. Разговорите и смехът секнаха, като отрязани с нож.

Всички наблюдаваха как картината става по-контрастна. В заслепително слънчево сияние бе огряна огромна скала. От едната страна бе искрящо бяла, а от другата — мастилено-синя. Картината се премести отдясно наляво, сякаш я следяха чифт очи. Появи се и една метална ръка, като че ли очите разглеждаха и тялото на своя притежател.

Антъни се чу да крещи:

— Компютърът се е включил! — Той се втурна надолу по стълбите, оставяйки след себе си нарастващи гласове. — Уилям... — крещеше той, връхлетял в компютърната зала. — Всичко е перфектно, толкова е...

Уилям с жест го накара да замълчи.

— Тихо, моля те! Искам роботът да възприема само своите усещания!

— Мислиш, че ни чува?

— Може би — да, не съм сигурен. — В залата, където бе разположен компютърът Меркурий, имаше друг, по-малък екран. Сцената на него сега бе различна. Роботът се движеше.

— Роботът преживява нещата по свой начин. Първите му стъпки ще са малко тромави. Съществува седемминутно забавяне между стимулите и отговора.

— Но той вече ходи по-уверено от Аризона, не мислиш ли, Уилям? Нали е така? — Антъни бе сграбчил рамото на своя брат и не откъсваше очи от екрана.

— Сигурен съм в това, Антъни — отговори той.

Слънцето огряваше топлия, контрастиращ в бяло и черно, свят. Бяла светлина на фона на тъмното небе и блестящата повърхност се изпъстряше с черни сенки. Всеки сантиметър от метала поглъщаше ведрия, благ аромат на Слънцето и контрастираше с пълзящата миризма на смърт, идваща от неосветената страна.

Той вдигна ръка и започна да брои пръстите си. Горещо, горещо... Поставяше всеки пръст в сянката на другия и горещото бавно отмираще. Промяната в осезателността му позволи да усети чистия, успокоителен вакуум.

Не беше абсолютен вакуум. Той вдигна високо двете си ръце и се протегна. Чувствителните зони на дланите му усетиха изпаренията — тънкия, фин примес на калай и олово сред изобилие от живак.

По-наситен мирис лъхаше от краката му. Силикати във всичките им разновидности, маркирани с отчетливото докосване на метални йони. Той придвижи леко единият си крак по хрускавата земя. Усети промяната като лека и нечувана досега симфония.

И над всичко това стоеше Слънцето. Той вдигна поглед към него — огромно и кръгло, ярко и горещо... Ясно долови неговата радост. Наблюдаваше меките извивки на възвишенията по диска и слушаше припукванията им. Усмехнатото лице го обливаше с щастлива музика. Когато затъмни фона, червеното на издигащите се езици от водород изригнаха в мек контраалт. Пригласяше им плътният бас на тъмните петна. Ритъмът определяха пулсиращите гама-лъчи, просмукани с космичен прах. Но най-осезателно му въздействаше полъхът на вечния вятър, който го караше да тържествува.

Той подскочи. Издигна се във въздуха със свобода, каквато не бе чувствал до този момент. После се затича. Тялото му перфектно реагираше на този ликуващ свят, на този рай, където най-сетне бе открил себе си!

Странник, толкова отдавна загубил се... Най-сетне бе открил рая!

— Всичко е наред — отбеляза Уилям.

— Но какво прави? — извика Антъни.

— Програмата е задействана. Проверява своите усещания. Извършил е редица визуални проучвания. Затъмнил е Слънцето и го е изучил. Направил е проби на атмосферата и почвения състав. Всичко върви по план.

— Но защо тича?

— Това вече е негова идея, Антъни. Щом искаш програмата на компютъра да прилича на човешки мозък, трябва да очакваш и негови, собствени инициативи.

— Тичане! Подскачане! — Антъни обърна разтревожен взор към Уилям. — Ще се нарани! Ти имаш власт над компютъра! Накарай го да спре!

— Няма да направя нищо подобно — отговори рязко Уилям. — Ще поема риска от нараняване. Не разбираш ли? Той е щастлив! Досега беше на Земята — един свят, за който не беше приспособен. Сега е на Меркурий. Тялото му идеално пасва със средата там. Стотици учени извършиха тази адаптация и успяха! Попаднал е в рая. Позволи му да се наслаждава!

— Да се наслаждава! Та той е само робот!

— Не говоря за работа. Имам предвид мозъка... Мозъкът, който функционира тук!

Компютърът Меркурий, поставен под стъклен похлупак и внимателно обвит в най-разнообразни жици, дишаше и беше жив.

— Рандъл е в рая — продължи Уилям. — Той откри света, заради който аутистично страда на този. Сега е попаднал на земя, идеално отговаряща на неговото ново тяло.

— Изглежда се укроти — учуден отбеляза Антъни, вперил поглед в екрана.

— Разбира се. Той ще върши цялата работа преди всичко за собствено удоволствие.

Антъни се усмихна и рече:

— Значи успяхме, Уилям? Двамата, ти и аз, го направихме! Да се присъединим ли към другите и да им дадем възможност да ни приветстват?

— Заедно? — попита Уилям.

— Заедно, братко!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.